

L'ESQUEJELLA

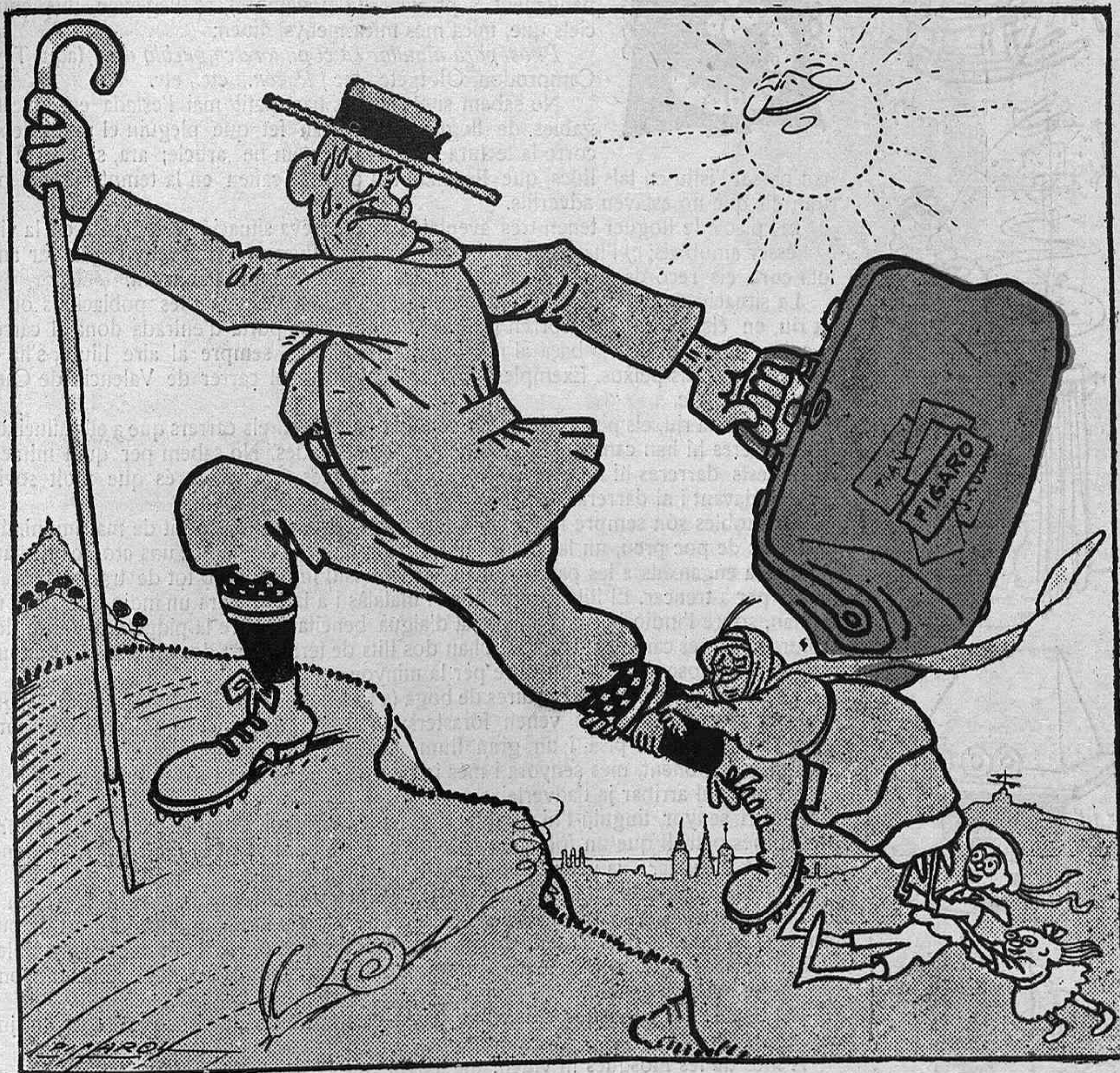
DE LA TORRATXA

Núm. 1909 ——— Anys XXXVII

BARCELONA 30 DE JULIOL DE 1915

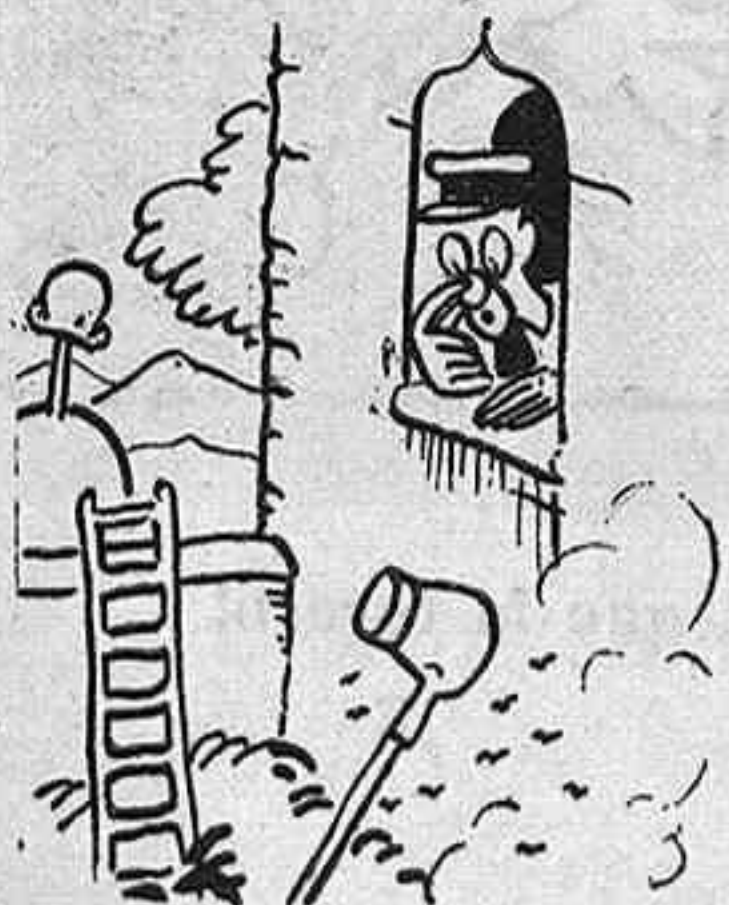
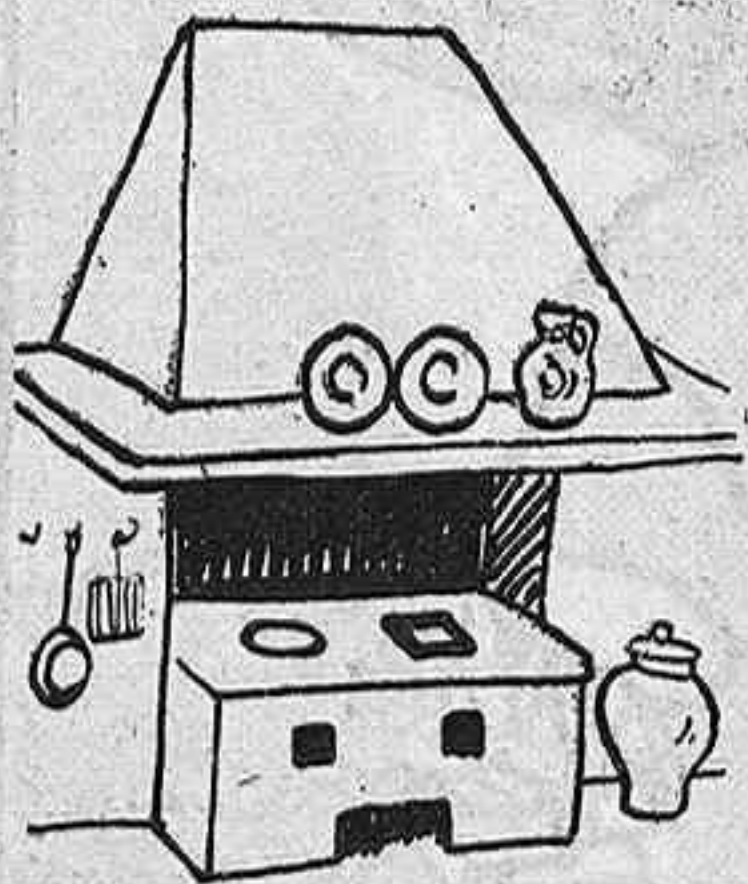
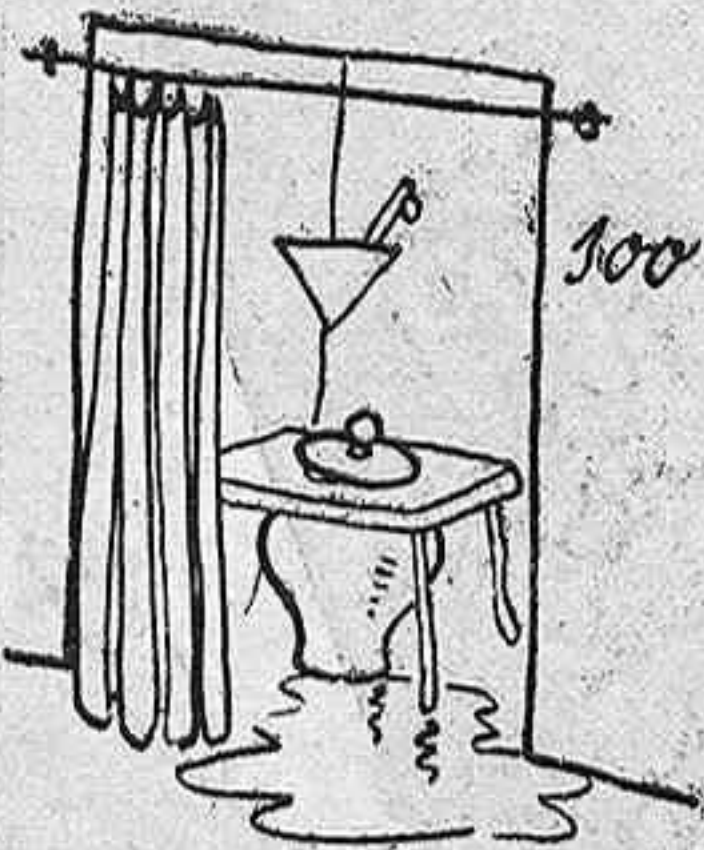
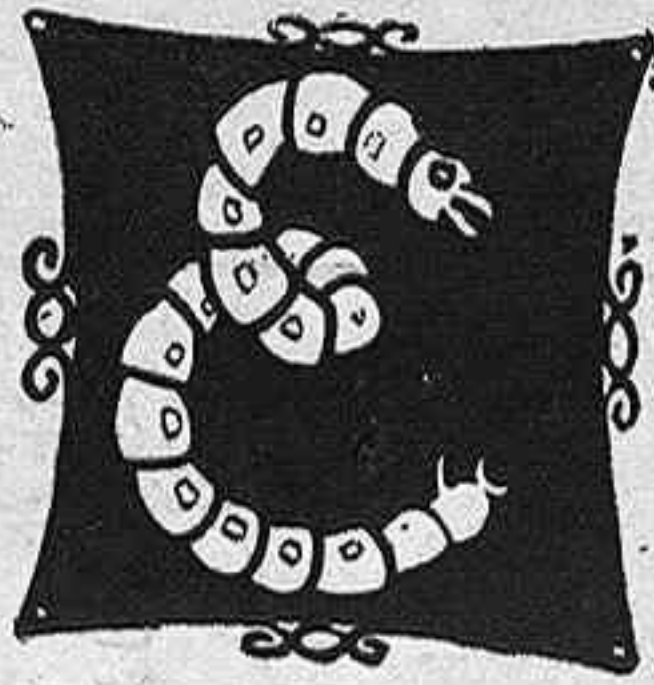
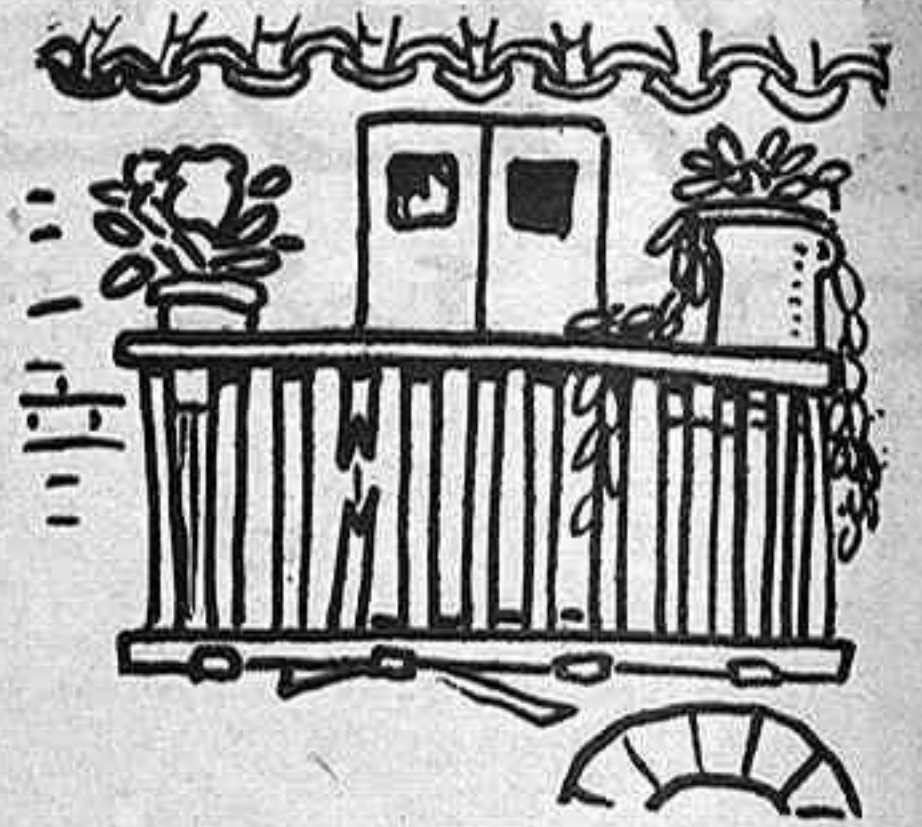
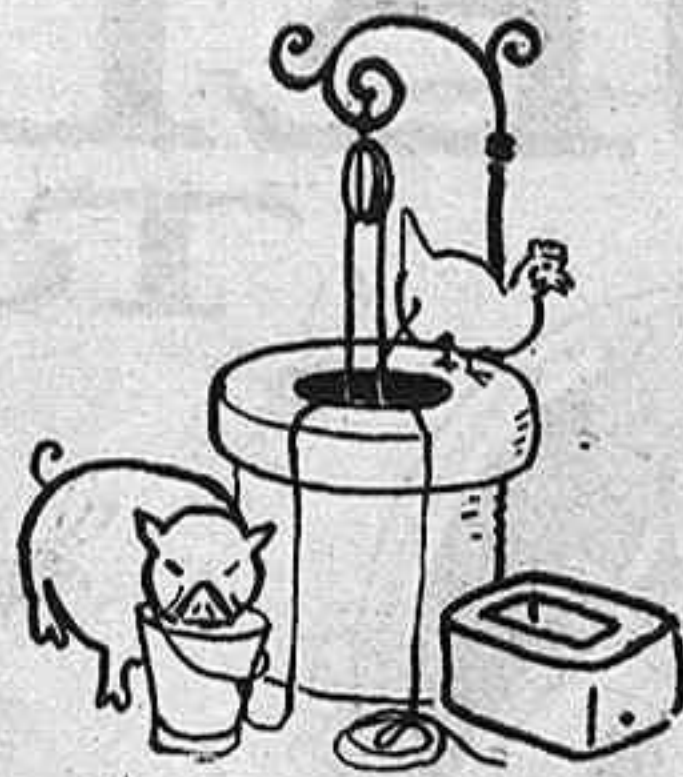
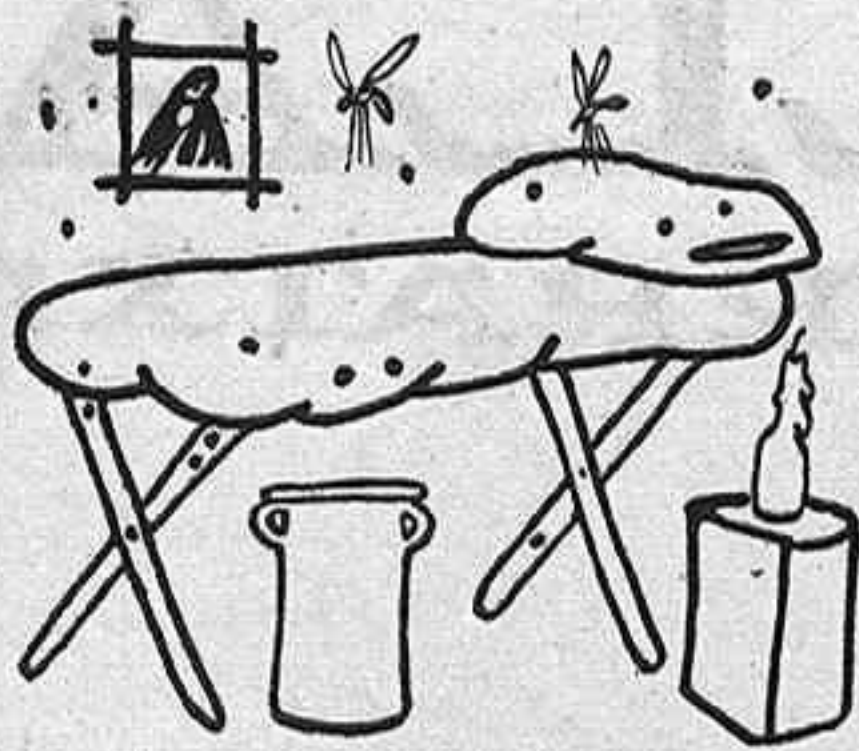
PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ——— Atrassats: 20

ELS ESTIUEJADORS

—Guillén, que fa torero!

Els pisos de lloguer

En tots els diaris, molt especialment en *La Vanguardia* (periòdic al que pensem dedicar unes lletanies un d'aquests dies, probablement a primers de novembre), se llegeixen uns anunciats que, mica més mica menys, diuen:

Pisos para alquilar en el pintoresco pueblo de... (aquí Teyá, Camprodón, Olot, etc., etc.) *Razón...* etc., etc.

No sabem si els lectors han patit mai l'estada en aquestes gabies de lloguer, si ho han fet que pleguin el ram i deixin corre la lectura d'aquest diguem-ne article; ara, si encara no han passat l'estiu en tals llocs, que llegeixin i si després cauen en la temptació, no podràn dir que no estaven advertits.

Els pisos de lloguer tenen tres aventatges: a) la seva situació topogràfica en la vila; b) l'ésser amoblats; c) l'haver estat tancats Tardor, Hivern i Primavera i guardar amb tota cura, els records i els perfums dels qui anteriorment hi habitaren.

La situació de les cases on hi ha els pisos, acostuma a ésser en les poblacions on hi ha riu, en els carrers que corren paralels an aquest. La porta d'entrada dona al carrer; la cuina, el menjador i la baça al riu; aquesta última està sempre al aire lliure, s'ha de donar menjar als peixos. Exemples: Ripoll, Sant Joan, el carrer de Valencia de Camprodón, etc., etc.

Si no hi ha riu, els pisos per llogar són a la plaça o en els carrers que a ella aflueixen. Als darreres hi han camps pelats o vinyes assedegades. No sabem per quin miracle, an aquests darreres hi toca el sol tot lo dia, i lo més meravellós és que molt sovint toca al davant i al darrera.

Els mobles són sempre iguals. Hi ha una sala i arcova amb un llit de matrimoni, dos balancins de poc preu, un lavabo de fil-ferro i palangana de llauna, uns cromos de l'any cinquanta enganxats a les parets i una cònsola d'istil imperi amb tot de trastos fets expofés per a trencar. El llit té traspuntins i matalàs i a la capsalera un indio que mata un caimán, sobre l'indio hi ha una piqueta d'aigua beneita i sobre la piqueta la Verge dels Dolors. En dues cambres fosques hi han dos llits de ferro per a dormir els nois, i en una altra de més fosca encara, un catre per la minyona.

Al menjador, voltada per cadires de boga (a fòra com a fòra), una taula d'aquelles que s'estiren i s'arroncen, per si venen forasters; un armari, que no és moble sinó un forat fet a la finca, plé de pisa, i un gran llum. Aquest gran llum, que és de petroli, és la peça més imponent, més senyora i més impertinent de la casa i del moblatge.

Sòrt que al arribar ja t'adverteixen:

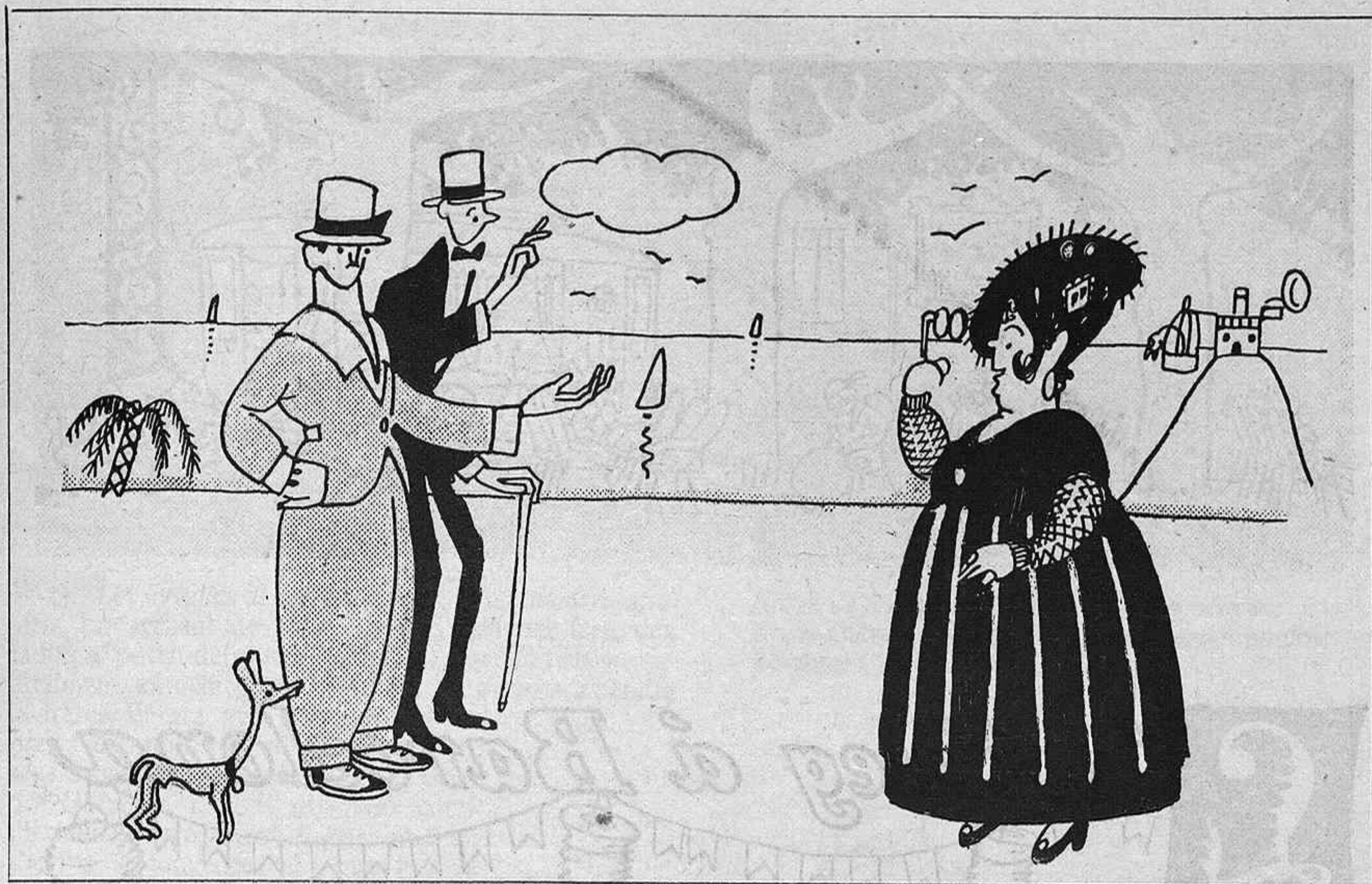
—Miri, senyor, tinguin-t'hi compte, això no és un llum, és un sol. Un sol, un sol?... Menja més petroli que un foc no en cremaria! I ara no li va bé el blé i ara se li trenca el tubo. A la cuina?... ja veuràn, no hi entro mai, jo a la cuina.

A conseqüència de l'haver estat tancats, fan una olor a reumàtic que no la treuen ni les fumigacions, ni les corrents d'aire, encara que tots els inquilins s'hagin mort de pulmonia. Els records dels anteriors estadants són sempre diferents i sempre agradables. Qui va deixar l'aigüera embossada, qui forats entre les cambres del noi i de la minyona, qui xinxes, en fi, demanin.

Pel demés, les mosques del poble tenen cassinos. Són els pisos per llogar, tot just acaben de ser-ho.

A més de les mosques hi viuen: un senyor que hi va els dissabtes i se n'entorna els dilluns i mentres hi és no s'hi està, per això hi ha el cafè; una senyora carregada d'orgues i de llaços; una noia carregada de punyefles i de paraules fines; un noi amb pantalons i gorra blanca, unà criada que dona molt que dir amb els xicots del poble.

Els prou van mudats, però els vilatans compten els diners que donen per anar a plaça. Als habitants de piset acostumen a anomenar-los els *millones*.

Caldetes sur mer

De la mateixa manera que Roma és la ciutat santa i Chicago és la ciutat dels porcs, Caldetes és la ciutat de la dolça cursileria; de la mateixa manera que Palestina fou la cort de les sagrades virtuts i Babilonia la cort dels refinats vicis, Caldetes ha estat, és y serà la cort estiuenca dels carrinclons estiuejadors barcelonins.

I per què això?

Perque sí; no sabríem trobar-hi altre motiu ni altra raó.

Situada en un dels punts més bells, però també més sense caràcter de la nostra platja de llevant, entre Mataró i Arenys, la minúscula Caldes no té altre defecte que els forasters. Hi han deixat pessetes, però no hi ha dubte que ells l'han enlletgida edificant-hi torres de mal gust, xalets ridícols arrencats sense solta, que semblen arrencats de Vallcarca i que, tot desvirtuant l'alegre nota riberenca, li donen el sagell del *senyoriu* de Barcelona.

Caldetes és el punt d'estiueig del senyor Esteve. El senyor Esteve va a passar «les canícules» a Caldetes, no per a pendre aigües tebies ni per a banyar-se en aquella caricatura de balneari orgull de les nostres platges, sinó que hi va perque, dintre de lo econòmic que hi resulta la vida i lo aprop que és de Barcelona, té l'aventatge d'ésser la població estiuenca més concorreguda i més lluída. Ademés, hi passen molts trens... i és tant divertit, per a la dona i les filles del senyor Esteve, anar a l'estació a veure passar el tren!

Al senyor Esteve no el tregueu de Caldetes, i el dia que l'en tregueu porteu-lo a Sitges, *la blanca Subur*; que també té «Prado» i *gare* i passeig amb palmeres. Ell ja

sab que més amunt, passat Sant Feliu, hi han platges magnífiques, meravellosament pintoresques, però no hi ha casino de senyors, ni passeig d'acacies, ni estació per a anar a veure passar trens, com tenen Sitges y Caldetes.

El senyor Esteve exclama:

—Ja ho sé que Cadaqués i Roses i La Escala són uns punts de mar molt poètics i molt propis per al estiueig, però... deixeu-me parodiar an en Josep Zorrilla:

*«Caldetes y Sitges, dos hermanas;
y reclinadas ambas del mar a orillas
como dos garzas blancas, son dos sultanas
que tremolan bandera de soberanas...»*

Jo a Caldetes hi caso totes les filles!

Ell, el senyor Esteve, no hi resideix en *totum* a Caldetes; va i vé, com els recaders; i com els recaders porta paquets—la mantegüeta fresca, els formatges, les conserves i les encasades del Forn de Sant Jaume;—va i vé en el *tren de la llet* amb aquella ansia, al anar amunt, pel gust d'abraçar a la senyora i amb aquella alegria, al anar avall, pel gust de llençar-se als braços de l'altra.

El senyor Esteve va i vé, com els ordinaris; i quan al arribar a Barcelona se topa amb un amic, invariablement sentiríeu el mateix diàleg:

—Què tal?... Com els va per Caldetes?

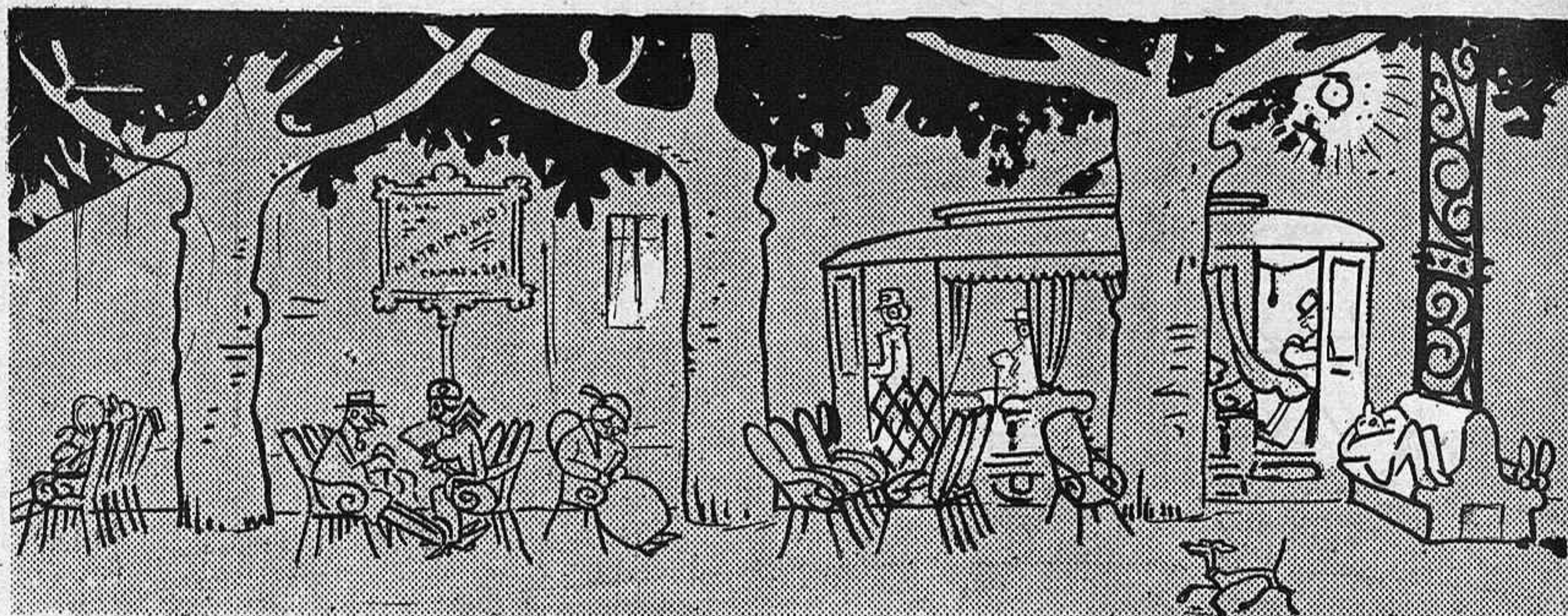
—Ah, molt bé!... Hi ha molt senyoriu! La meva senyora tot el dia està rebent visites.

—Senten gaire la calor?

—No, senyor. Veu?... això de la calor és una cosa que fa anys que no la sentim a Caldetes.

—Deu haver canviat la temperatura, perque miri que abans!...

—Oh, ara estem molt ben servits de glaç, i de ventiladors!

L'estiueg a Barcelona

No descobrim cap misteri ni declarem que l'estiu a Barcelona és empalagós i fatigant com la coca sense ensucrar que diria *Xenius*. L'estiu netament barceloní se distingeix del dels demés pobles i poblets de Catalunya en que cap nit—ni una—havem de dormir amb flassada. I doncs, què's creien? Es un estiu que estima sa propia dignitat; un estiu *urbano* i aclaparant.

Però, no serien els barcelonins homes trempats com tenen la fama d'ésser, si no haguessin descobert i utilitzat una pila de medis enginyosos i molt pintorescs—ah i baratets!—per a combatre la calor i per a estiuejar dins la ciutat; en una paraula per a substituir les dolces ventatges de les *torretes* comarcals.

Entre aquestes nombroses combinacions frescals se distingeixen:

a) *Les cadires del Passeig de Gracia*. Es aquest un negoci en ple èxit. A l'ombra dels vells arbres municipals, a la caiguda de la tarde, a la nit, les tertulies hi són nombroses i habituals. Les noies casadores hi van amb aquell bé de Déu de bruses reixades que deixen veure la rosor de la carn temptadora. D'aquestes noies *la que sab on va*, pren una actitud tota desmenjada indolenta, plena de reposat descuit com si la cadira fos una *hamaca* i els vells platans, exuberants arbres tropicals. Des de l'altura de sa indiferència deixa caure unes mirades plenes de cansament. A són costat, al seu davant ulls admiradors desgranen madrigals.

Les converses són animades i plenes de xafarderíes. Es molt ben vist parlar malament dels que estiuejen a fóra sense adonarse del bó que fa xafardejar a l'ombra, al Passeig de Gracia. Mentre les mares baden filosòficament o formen les seves bones tertulies, les joves se dediquen amb noble i estimulante braó a la pesca. Un suau

oreig acaricia els ríços de les pescadores. I els nostres elegants i els militars joves son peixos brilladors i truculents, de moviments graciosos.

Será pecat imperdonable una frase enginyosa. La qüestió és passar el temps, i *caigui qui caigui*. Els uns es miren als altres i tot-hom comença a coneixes i respectar-se les cadires habituals. L'intrus és mirat amb recel. Talment com una *colonia*. Per a que no hi falti res, de vegades si a la nit passeu per allí, sentireu frases com aquestes:

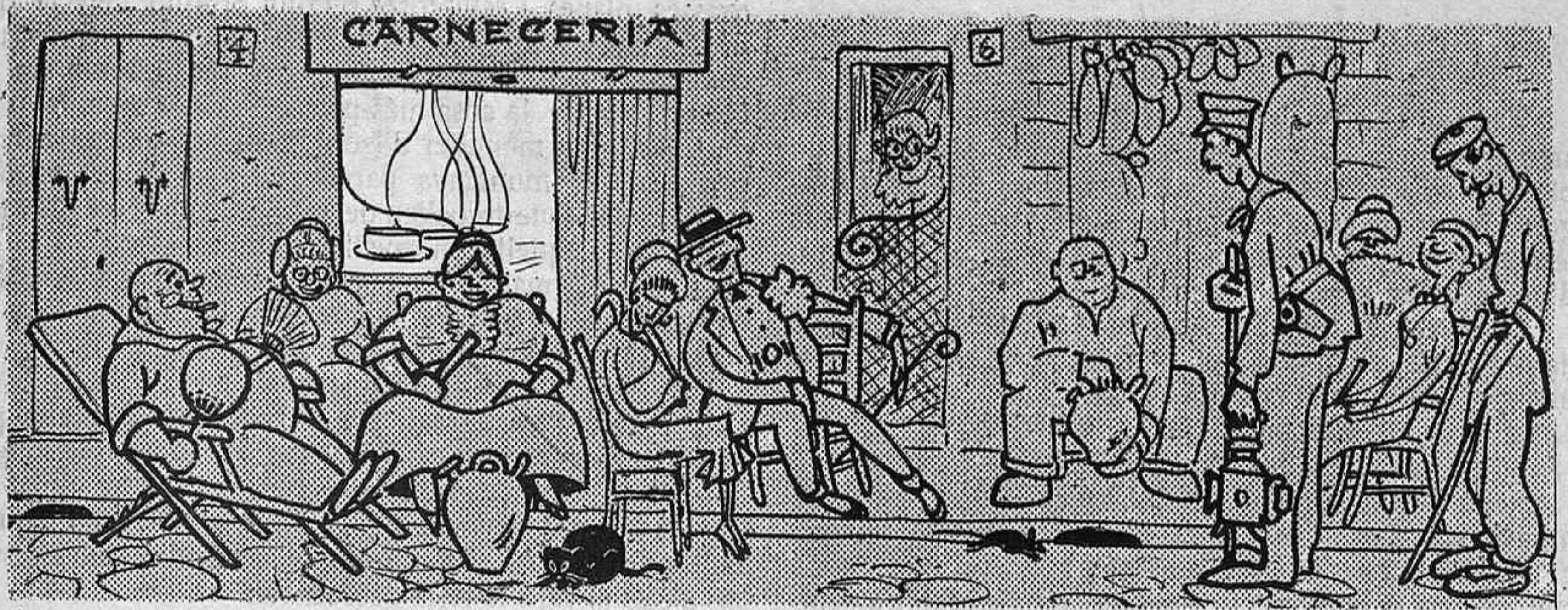
—*La verdad, nosotros este año pensábamos ir a San Sebastián...*

—*Aquellas noches de Guadalajara...*

—*Fuig, home, si té un nas de lloro...*

I és com si ens trobessim a Viladrau.

b) *Els claustres de la Catedral*. No balla l'ou, però ho sembla. Hi fa una dolça fresqueta regalada. Un hom hi va a llegir el discurs d'en Lerroux, mentre refila un aucell, trencant el místic encís del moment. Són aquests claustres un bell refugi per a els qui han sofert, en els vells carrers de la ciutat, les llargues soleiades. Molts coneixen aquest reconfortat secret i acudeixen a esplaiar-se en la serenor quieta d'aquesta pau. Passeigen lentament amb el berret a la mà i aixugant-se el suor amb un mocador o bé s'asseuen, perquè els hi fan pagar lo mateix. De vegades passen adelerats capellans i canonges que s'enfonzen en les tenebres de l'església. Però a fóra hi passa una fresca tota mundana, que fa bo de pèndre-la, mentre se llegeix qui sab quina picant i enjogassada novel·la. Generós i amable i ple d'esquisitats, un cant d'aucell plana per damunt de tot i allà a l'entrada de la capella de Santa Llúcia un pobre demana almoïna, perquè al carrer hi cau un sol que crema.

c) *Les tertulies al carrer.* Aquest és un *número* nocturn. En acabant de sopar, el bon botiguer treu una cadira al portal del carrer, encen un cigarret i aixís—naturalment, en mànegues de camisa—se disposa a pendre la fresca. Encara que no'n fassi ell la pren i això no li treu ningú. Es un dels seus manaments. Acabat de sopar pendre la fresca. Es una obligació completa tan curosament i fide! que ell s'arriba a convèncer de que fa una fresca positiva. Li ha dit a la dona i la dona surt i s'ho creu. Ho han dit als veïns de l'escala i els veïns venen a engrandir el rotllo i s'ho creuen. Tot-hom s'ho creu an aquell carrer i a cada dos portals hi ha gent que pren la fresca.

Element primari i essencial en aquests aplecs amicals, en aquestes societats col·lectives per a l'acaparament de la fresca, és el canti ple de l'aigua de la font, que passa de mà en mà, xerricador i humit.

El bon adroguer, *per si de cas*, deixa la botiga oberta. I com que avui un, demà un altre, els de la rodona amical hi fan una mica de gasto, el bon adroguer per a pendre la fresca ha pogut comprar-se una cadira d'aquelles llargues, de lona, de sis pessetes.

I ara, assentat a les portes del establiment, explica a les veïnes i als veïns, prenent la fresca, les ventatges de la zona neutral.

d) *Idem en els terrats.* Aquestes són més xiroies i escandaloses. Regna també el canti, amo i senyor. No's parla de zona neutral. Se fan bromes grasses i picantes. En la fosca, esclaten rialles i se senten cada «deixam estar» i «no siguis atrevit» que talment són l'elogi d'aquestes reunions a les altures.

De vegades s'han de acabar per que el senyor del quart pis, que és oficinista, s'ha queixat al procurador. Poca solta!

Altres i altres procediments podríem senyalar. Els veritablement barcelonins se tanquen en dos: Baratura i barrila.

DELICIES DEL ESTIUBIG

El marit-ordinari

La muntanya

Terra d'alts i baixos és la nostra, sembla una vella arrugada; quan se troba una plana com la d'Urgell o un pla com el del Vallès o un camp com el camp de Tarragona, un home esdevé admirat i quasi no pot resistir a la temptació de picar de mans des de dalt de la muntanya, d'on acaba de descobrir la meravella.

Nosaltres les estimem molt a les muntanyes, tant, que de totes les cançons populars del terror, la que'ns estimem més és aquella de:

Muntanyes del Canigó
fresques són i regalades...

I ara vegin com ja som al Pirineu i en el feude de monsenyor Carselade. Doncs ja que hi som no'l deixem. El Pirineu precisament és una mena de processó: cada cim és una cara diferent, les que estan tocant s'assemblen, són de la mateixa confreria; les llunyanes tenen un aspecte tant distint, tot i anar en la mateixa renglera, que ningú diria que fossin confreres i creguessin en un mateix Déu, que les va fer.

Aixís el Canigó

sobre tot ara a l'istiu
que les aigües són glaçades

té un aspecte juvenívol; jo crec que ho fa la mar; an ell l'hivern pot posar-li tantes cabelleres blanques com vulgui, és jove, és plé de fades, riu en cascates mansoies.

Puigmal i els seus acompanyants són altra cosa, allí la cosa ja's va posant seria; sembla estrany que aquelles pe-

drasses planes i relliscoses puguin produir l'efecte que produeixen, i que'ls estanyols de Carença corprenguin com corprenen, ni que les fonts del Ter donguin tan bé l'impressió de la cosa més profunda de la vida, la d'un part. Ah, gran mentider d'Isop! La muntanya va parir un ratolí? No, la muntanya pareix rius, que salten esbojarrats primer, que treballen després, que moren en la mar. Ja ho digué aquell bon cavaller castellà.

En el Puigmal un comença a sentir-se pietós i des de Set-creus no pot per menys de dirigir-se a la Verge de la vall de Nuria
voltada de soletats.

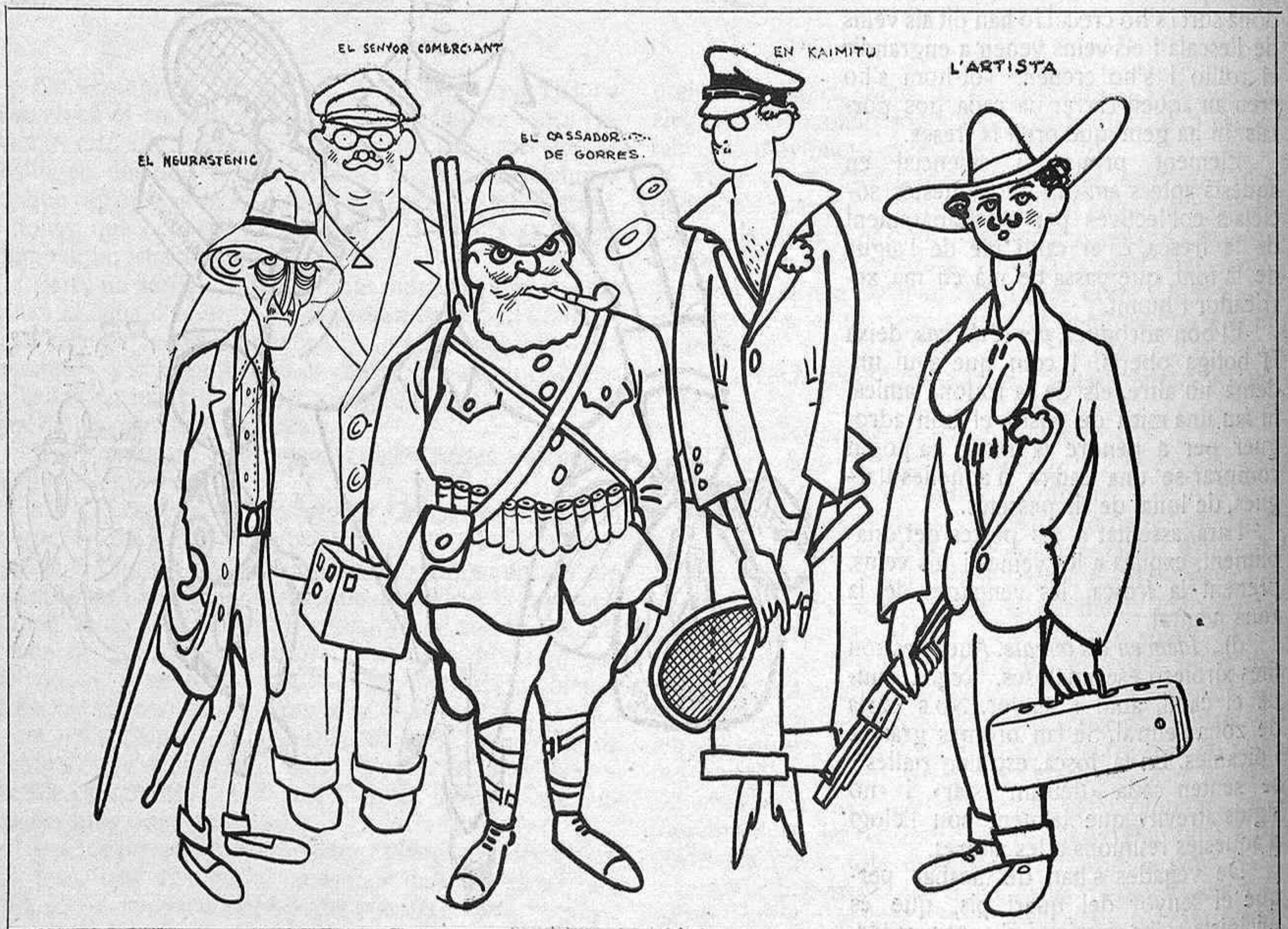
I endavant les atxes, Ja som a la Maleïda. Més alta que ningú, més aspra que ningú, més majestuosa que ningú, dominant França, Catalunya i Aragó. Mai he pujat al cim, és molt difícil, però si mai hi arribés com aquell amic nostre, don Sabas, tindria ganes de dir, amb els braços alçats al cel i la testa descoberta:

«*Excelsus super omnes gentes, Dominus, et super cælos... gloria ejus.*»

Deixem als gegants i anem an els petits. Fa riure dir petits! Petit Montseny, amb les seves Agudes i el seu Matagalls i el seu Turó de l'home; el Montseny de la cascata de Gualba del Gorc negre, padri de les Guilleries. Petits Montnegre i Sant Mateu! Petites les serralades del Maestrazgo i Sant Llorens de Munt...

Petit Montserrat!

Montserrat, muntanya santa,
la muntanya dels cent cims.

PLAGUES DE LA MUNTANYA

Els estuejadors

Presidida per la dolça Barcelona, que s'hi ha, no sentat, sinó ajegut al mig ficant els peus a l'aigua i recolzant el cap en la muntanya i plantant el trasero en la plaça de Sant Jaume, s'exten d'una banda a l'altre de la nostra Catalunya, una costa que cap més costa del món pot superar; i encara ens en duptem de que arribi a fer-li vores.

Comença a cap de Creus entre rocam, després, al arribar a Rosas, ja passat Cadaqués, el bell recó, la mar se troba amb una plana que quasi és al seu nivell, si la nostra mar tingués alts i baixos com les mars grans, els qui viuen a Figueres sabrien quin gust té l'aigua salada i nosaltres no podríem fruit avui d'aquests admirables paisatges de l'anomenada Rosas, de Sant Pere Pescador i de tants altres pobles i poblets que aniríem anomenant començant per Castelló i acabant per el que vulguin.

Feliçment, la mar Mediterrània és la mar mare, ens ajuda, ens engreixa i no se'ns menja. Quan està més furiosa, tot lo més que fa és clavar-nos alguna plantofada, però sense fer gran mal. Deixem la Grecia que'n diuen d'allà on s'alçava Empuries i passeigem-nos, amics, per la costa brava. Cales, badies, coves; roques i plantes i nuvolades de tots colors se reflexen en les aigües de la mar, que al veure-les tan belles vol abastar-les i se llença boja contra el rocam, morint feta escuma, per ressucitar desseguida i tornar a fer el mateix fi.

Ja hem passat Tossa, Lloret, Blanes, àdhuc San Pol de Mar. Jo a en aquí faig un salt. Ja som a Barcelona. L'aigua és bruta, la platja plena de porqueria; com se coneix que la gran ciutat se renta els peus aquí!

Després el riu roig. Un amic meu parlant del Llobregat, l'anomenava: el riu d'or. Pot-ser sí, pot-ser sí per molta gent, patrons i obrers, però també un riu de sang i llàgrimes, sang sinó vessada en les batalles, perduda de goteta en goteta al costat d'un teler, llàgrimes que s'amaguen. Al arribar a la costa el Llobregat no'n porta d'or; ve roig de vegades de sang, altres de rabia i aleshores fa mal i es menja els fruiterars i les hortes i si pot als animals i a les persones.

El Prat, el bosc dels Set Rals de Gavà, les dunes de Castelldefels i desseguida Garraf. Un altre troç de costa brava, no tan brau, no tant hermós segurament com l'altre, però que ja és més avall, que ha guanyat en llum, lo que ha perdut en vegetació i colors.

Sitjes, la de la platja que no acaba, la dels que per enlluernar-se, han pintat de color de languins pàlit l'església que tot lo dia besa el Sol; que sota el mateix Sol la d'aquells han col·locat un Greco de marbre blanc que serveix com mirallet de cassar aloses per fer-hi anar forasters que cerquin mars i cels, que no siguin drames d'en Guimerà, sinó palaus bastits a copia de mil·lions.

I Vilanova amb la seva platja de pescadors; Torredembarra, oh, gran Pere Romeu!; Tarragona daurada amb les seves balconades sobre la mar i el seu port quasi sempre solitari; Salou, Amposta, l'Ebro. S'ha acabat? No, no s'ha acabat, hem fet un salt de Sant Pol a Barcelona, per postres m'he deixat un troç de costa catalana, que és el qu'estimo més, aquell en el qual «camino per entre les mates de ma terra».

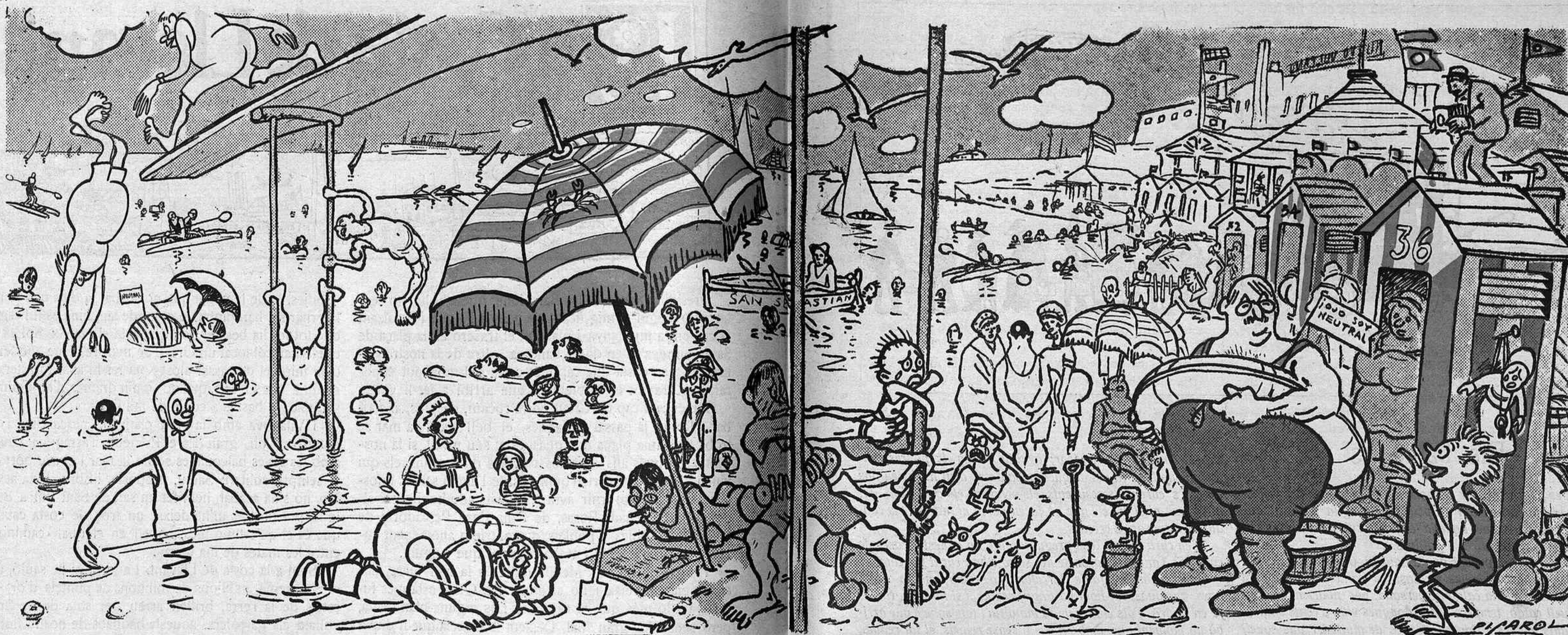
Som a la costa de Llevant. La terra és de sauló, quan el Sol crema, mil·lions de mil·lions de puntets d'or, com estels de la Terra, brillen arreu per sota de les vinyes, voltant als garrofers, aquests baobabs de nostra flora; el mar és blau abaix, te una franja d'escuma quan arriba a la sorra, de vegades ni això. El cel és blau a dalt, uns núvols blancs que viatgen, de vegades ni això, blau i res més.

Les muntanyes estan retallades graciosament, no es fereixen però són muntanyes; no s'aixequen orgulloses, d'una pitrada, des del mar al cim, no, les muntanyes de aquesta terra nostra, pugen de mica en mica, amb alts i baixos, amb torrents plens de vegetació, amb turonets de color d'ocre, que recorden les formes d'una dona daurada.

I els grans boscos de pins! Hermosos, bellíssims són els de fatjos, els de roures, els d'alzines; contemplarem admirats els de palmeres d'Elche, no voldríem morir sense visitar els de l'Amèrica, àdhuc somniem de vegades amb els africans i amb la meravella dels d'eucaliptus de l'Australia.

Però com el bosc de pins de la nostra costa de Llevant? Cap més al món. És el bosc que canta, és el bosc amb catifa, amb olor, la selva perfectament equilibrada; té quelcom de temple grec. La Venus de Milo no podria tenir millor palau.

Ara, això sí, al istiu hi fa molta calor i hi van molts ximplés.

La mar salada

D'ençà que en la meua adolescència vaig sostenir un desafiament amb el mar en les platges de Cadaqués, triomfant el mar sobre els meus nívols lamentables i el meu cap dolorós, sempre he servat per a l'aigua immensa i salabrosa una renúncia inagotable. És una qüestió personal entre jo i la mar, i com que això podria agafar apariències monomàniques, he reforçat el meu odi instintiu amb raonaments ben coherents.

La mar és antiestètica. Per a que fós bella hauria de tenir proporcions. L'infinit blau ens astora, però no és més que una qüestió de quantitat. És com el cel. Ningú aixeca el cap, enfonsant els ulls en la celstia i si ho fa alguna nit—de dia ningú ha admirat el cel—se limita a sospirar, mirant la lluna: Quina nit més hermosa! I deixen la contemplació desseguida; igual amb el mar. Un aparador amb gèneros blau-mar, ens detura més que'l Mediterrani. Per això els pintors més dolents són els de marines, i no conec cap oda al mar que no sigui buida i sorollosa com la closca d'un cargol marítim.

I és que l'aigua té bellesa quan té límits. La cançó d'un brollador o d'una font, fan més d'arquet musical en la nostra ànima que no pas el chor etern de les onades. Un riu és sempre quelcom útil i dolç, una corrent d'aigua sentimental que va recollint l'amor dels pagesos i dels enamorats. Per això els homes se'ls estimen tant als rius com cap pescador, ni promesos de platja amen el mar. Per això també, els rius estan plens de llegendes i d'història. ¿No és ara que canten els alemanys i els francesos el seu amor pel Rin, que's disputen? ¿Qui parla del Mediterrani? ¿Qui canta a la vella guardia del Mediterrani? N'hem fet una escola i els deixebles se'n burlen. El mateix Xenius, aqueix Neptun honorari, s'estima més les piscines que la mar, els límits que l'infinit, l'home estudiant i de repòs que no pas Ulises.

Aquí podríem arribar a una conclusió: la mar salada, igual que les penyes, socava el classicisme.

Nosaltres, demòcrates, no podem cantar el mar que té ànima de lacaio. A l'istiu, quan la genit patricia fa de les platges i dels balnearis una perllongació del seus salons, les seves ones s'amaneixen i amanyaguen la carn dels rics. Aleshores, quina transparència i quin decorar la

sorra amb randes fugitives! Però la tardor arriba, a les casetes succeeixen les barques, a la voluptuositat el treball, els esclaus als senyors, i la mar quieta, la mar mannyaga, la mar senyoreta, se gonfa, udola i arrocega el dolor als desdixats mariners. Com que fugiren els senyors, borda als miserables. La mar salada, més que ànima de lacaio, té ànima de goç.

I ànima d'alemany. Ara jo diria que un francòfil no pot tenir gaire entusiasme per la mar. Malgrat allò del «mare nostrum» la mar és colossal. Té una grandiositat enorme i misteriosa, ben apropiat per a apassionar a les ànimes germàniques. El mateix Mediterrani els hi desplaça segurament, perquè en el Mediterrani encara hi ha mesura i claretat. Enric Heine—un alemany neutralitzat per la jueria—no va cantar el Mediterrani, sinó el mar del Nord, el mar teutònic. Fixeu-se, además, en demostració de les concomitancies de l'esperit marítim amb el germànic, en la suggestió que exerceix sobre'ls alemanys. La nostra platja està ocupada per ells. Deuen creure que'l mar és l'única pica digna d'un teutó.

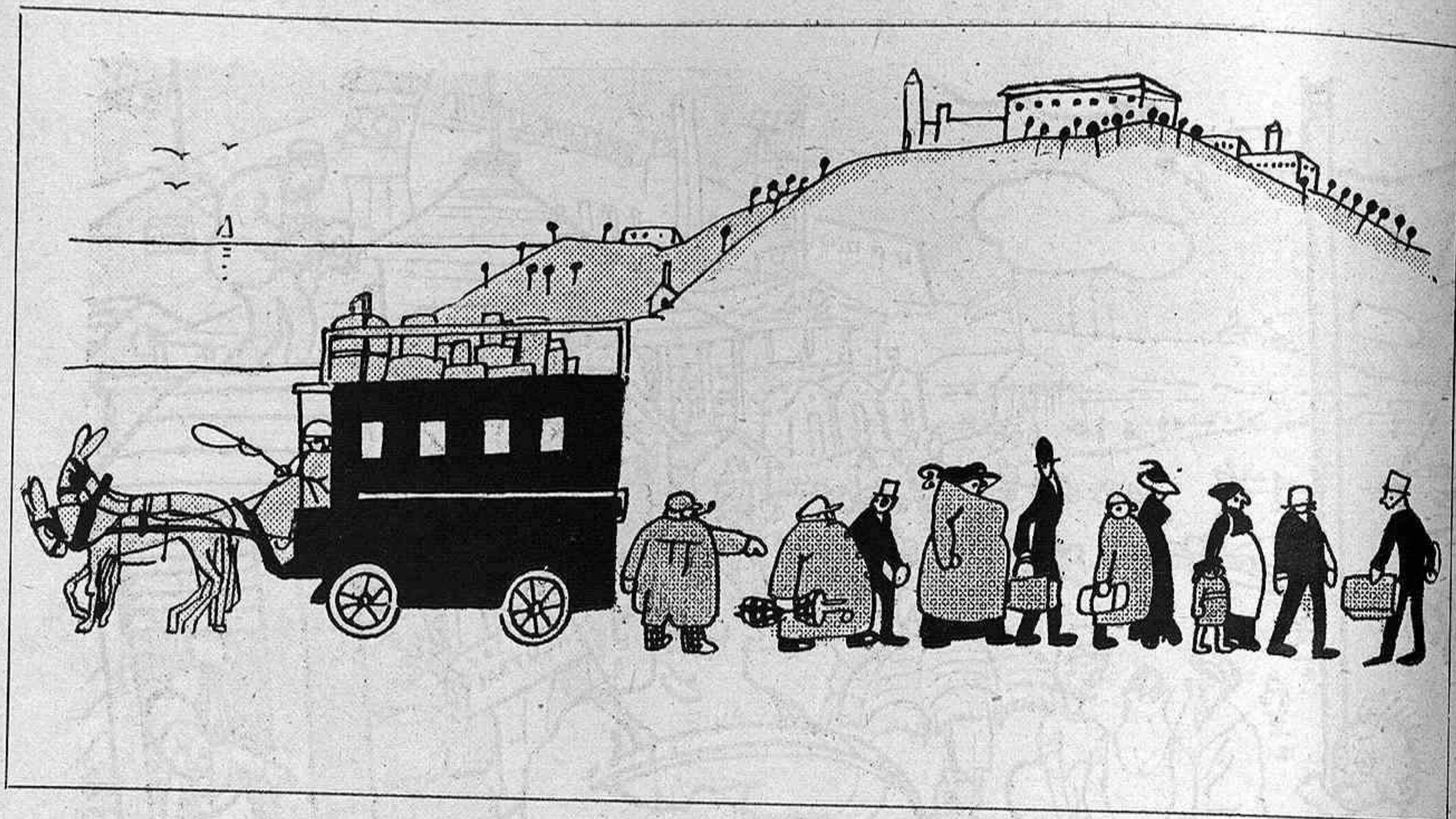
De la mar, lo més plaent resulta lo de terra: els pes-

cadors i les gavines, la costa i les banyistes. I els enginys: les barques i les veles de les barques. Quan aquestes s'hagin acabat, substituïdes per la mecànica, la mar serà resolutament lletja, sense'ls elements decoratius amb que l'hermosejaven els homes. Oh, aquells barcos de vela que les posaven en el cor! Ara, per les agües oceàniques, no llisquen més que trasatlàntics inconmensurables. El mar s'ha engolit les tradicions, forçant als homes a adaptar-se a la seva ànima alemanya. I per on anaven pirates, guerrers, aventurers, mercaders de sedes, de velluts, de armes, de dones i de fruits llunyans, passen carregaments d'emigrants, de cotó i de carbó.

La mar té quelcom de brut i de plebeu. Acudiu a la Barceloneta i se us anunciarà amb un baf d'oli fregit i amb la visió híbrida d'unes taules de xurros, de pescateria escenogràfica, de crustaci monstruosa i de moluscs pornogràfics. Tot el menjar de platja no val lo que una costella que sagna damunt el pa beneït que ens dona la terra sagrada.

La mar salada... Un bonic ideal per a alemanys i fabricants de saladura.

PARADOX

Els balnearis

Poc es podien pensar els homes primitius, que per primera vegada es van cremar els peus amb l'aigua bullenta que sortia de la terra, que aquella aigua servís per res més que per a escaldar pollastres o gallines.

Poc es podien pensar que d'aquella planetaria escalfor, n'eixissin Caldes, Caldetes, Caldasses i Caldones, que tot vol dir lo mateix, o sia caldo de persona; poc podrien creure's que aquell caldo, temps a venir, dongués vida a cents balnearis, a tants metges, a tants fondistes de mullader, que aquell bullit fos un dels bullits que donguessin tants bons resultats a tants que viuen dels malalts; ni poc podien somniar que l'aigua arribés a ésser un vici, que una cosa innocent arribés a matar tants reumàtics.

Els primers de caure a les piscines ens pensem que varen ésser els romans. El romà ja tenia reuma, i si no en tenia ja en va tenir. Per tot on hi ha aigua calenta, s'hi sol trobar un mosaic romà, que és on anaven a emmalaltir-se, i sempre observareu un detall: que sempre, prop de la piscina, s'hi troba alguna cremació amb ànfores i llagrimatoris, lo que prova que molts dels romans, lo mateix que passa avui en dia, passaven del bany a la fossa. Amb una sola diferència, que han dut les comunicacions, que avui els metges de ciutat quan tenen un malalt toçut l'envien a morir al balneari, i el metge de l'establiment, quan veu que se li pot quedar, el torna a remetre an el seu metge, perquè cada hù s'enterri els propis.

Els balnearis dels temps moderns no tenen res de comú amb els d'abans. Abans eren una provatura i avui volen que sia una ciencia. Abans hi enviaven els malalts bruts, avui hi envien els bruts i els nèt, i sobretot als ignocents, als que baden, als beneits, als benaventurats... i un cinquanta per cent de ximplés. Avui hi envien a tots aquells que no'ls convenen les humitats, perquè els acabin d'humitejar; els que no tenen banyera a casa; els que creuen que un xic de sofre ben barrejat a l'aigua calenta, cura més que la desensofrada, i

els que tenen filles per casar; avui hi envien els pobres tontos que no'ls hi fa res de quedar baldats; avui hi envien fins els que's curen, els resistents, els vividors, els que no hi pot ni l'aigua ni el vi, els que no tenen pares ni mares i els candidats a tornar-se crònics.

S'en cura algun (ens preguntarem) an aquestes cases de curació? Tant com curar-se no, si no s'han curat pel camí.

En la nostra afable Barcelona, ja se sab que fa molts anys que quasi tot-hom ha tingut reuma, i si no n'ha tingut ja en tindrà. Tots coneixem la malaltia i tots sabem que arriba un moment que, amb remeis o sense remeis, el tal reuma, cansat de fer patir, vé que s'en va, perquè li vé bé o per causes que no coneixem. Doncs bé, si el jorn abans d'anar-se'n, un va a un Caldes o bé a un Caldetes, és probable que també es curi, perquè ja hi ha anat quan se curava, i si per un etzar li torna a venir, ja trobarà el consol del metge que té excuses per a tots els casos. Si és molt fort li dirà: «Que millor; que allò és remoure la malaltia». Si li segueix remoguda li dirà: «Que ara va bé i que passarà millor hivern», i si passa aquell hivern com un condemnat en aixut, li diràn que vagi més enllà, que aquelles aigües tenen sofre i que an ell no li convé el sofre.

Creiem que hi ha moments que un bany ben calent, sia amb sulfur o sia amb sulfat, pel sol fet de la temperatura doden reaccionar al pobre malalt, que ja té prou pena d'estar malalt, i que altres jorns aquell mateix bany, me'l pot deixar com un Hece Homo, però aquest mal o aquest bé hipotètic, an aquestes cases sospitoses que se'n diuen balnearis, i que se n'haurien de dir ermites, no hi ha manera de comprovar-lo d'una manera científica, perquè hi han masses interessos compromesos en el negoci. Una estadística, que fos veritat, pot-ser arruinaría una casa, i els que'n viuen i els que'n volen viure. Ai d'aquell que fés un anàlisi que no fos favorable an el poble que ha trobat el caliu d'unes aigües! Ai del metge que diu la veritat! I ai de l'alcalde que investigués els que moren de pendre banys o els que s'entornen atropellats

Si el malalt pot arribar amb croces, i, perque s'havia de curar, se'n pot entornar amb les seves cames, se l'ensinya a tot-hom, se'l passeja, se'l fa anar a peu coix, se'l convida i se'l fa servir de mostruari; pero si s'arriba a empitjorar, i li han de dir «lo d'ara va bé» i tot allò de passar millor hivern, se l'amaga, se'l desa, se'l treu, se'l fa sortir per la porta falsa, i si té el mal gust de morir-se, per no comprometre les aigües, se l'enterra d'amagat, mig a les fosques i a les palpentos, com si fos un cas indigne de figurar an aquella casa.

Nosaltres mateixos, una vegada, per dissort, varem pendre banys d'unes aigües un xic sulfuroses. Els banys aquells ens varen fer més mal que si haguessin sigut de vi, i com que erem dels toçuts a no poguer-nos curar i com que ho anavem bescantant amb la nostra sola coixera, el metge que sí, que en sortint dels banys vinga inyeccions de morfina, per poguer sortir de la banyera, i un jorn ens va dir: «Ja està curat i passarà un hivern, etc...» i varem passar un hivern, que no'l tornarem a passar més; perque reneguem dels romans, del sofre, de les banyeres i dels lampistes que les construeixen.

Des del moment que això de les aigües, ens varem dir i ens seguim dient, no és una cosa comprovada, sinó un article de fé, fé per fé, val més portar una cama de cera a una ermita. Al menys allí al pobre malalt no'l tenen de posar en remull com a bacallà experimental; no li han de firmar cap papeleta, per fer-li mal amb recepta; no ha de fer veure que's posa bò perque li facin bona cara; no té de passar per beneit amb altres companys de malura; no té d'esperar l'hivern, i morirà en gracia de Déu enlloc de en gracia d'uns metges, que per treure-se'l del davant el fan servir de conill d'Indies.

Temps a venir, quan els hi expliquin que per curar una malaltia a la que no convenia la mullena, els enviaven a remullar; que poguent pendre un bany a casa, on hi podien tirar el sofre que volguessin, anaven a uns llocs com uns hospicis amb banyeres, per fer el ximple en comunitat, diràn lo que ara diem dels que creien en les sangries o bé amb la homeopatia: que la tonteria humana no ha tingut fites ni fronteres, i que de malalt a beneit només hi ha un pas, el pas de creure amb les aigües sulfuroses.

XARAU

Del Jardí dels humoristes

UN MAL PAGADOR CONSIDERAT

En Samaruch va a casa d'un sastre en companyia d'un séu amic.

El sastre li ensenya un mostruari de robes, lo bò y millor de la temporada, lo més *chic*, lo més *smart*, lo més *pschut* que acaba d'arribar de Sabadell.

—Vol dir que això és de gran moda?—pregunta en Samaruch.

—Ja ho crec, burrangol... No's porta altra cosa aquest estiu.

—Quin color li sembla?...

—Aquest marró es molt elegant i molt sofer.

—Marró?... Massa fosc!

—Aquí té un canyella, doncs, que fa molt fi.

—Més claret, el voldria.

—Vol un cafè-amb-llet?

—Gracies, ja m'he desdejunat.

—Si m'ha de creure, prengui aquest de color de mantega, que és lo que s'estila més.

—Sí, ja m'agrada... Em quedaré aquest, no m'hi penso més.

—D'aquest tò n'hi ha de dos preus... Veu?... Aquest és de setze duros el *corte*; i aquest altre, més suau i més resistent, és de vintiquatre duros.

—No, no... Faci'm el de setze.

Un dependent pren les mides corresponents, l'amo assenta el nom del client en el llibre diari; «Passi-ho bé!...» «Passi-ho bé!...», i en Samaruch i el séu amic surten de casa el sastre en direcció al carrer.

Al ésser al cap-de-vall de l'escala, l'amic, no poguent-se contenir, esclata en una rialla i dona una patada a l'espatlla d'en Samaruch.

—Què tens, ara?—esclama aquest tot serio.

—Home!... ets molt estrany i molt tonto!

—Per qué?

—¿Qui et fa triar el trajo de setze duros, si tant per tant no li has de pagar ni el de setze ni el de vintiquatre?

—Es veritat—respon en Samaruch— però has de tenir en compte que és un sastre amic; quedant-me el de setze i deixant el de vintiquatre, encara que no tingui intenció de pagar-li, d'aquesta manera li faig guanyar vuit duros.

ADELÍ

A l'estiu—crèguin-me—no hi ha com el teatre de bosc. Entenem-nos: teatre de bosc, però sense poetes camperols. No fumem! Aixís, doncs, si volen un concell d'amic, diumenge vinent agafin el tren i vagin a Sabadell on al bosc de Càn Feu—com ja els hem dit altres vegades—se representarà *Terra Baixa*. Vaja, no en parlem més, i cap a Sabadell! Mirin, també hi anirà en Guimerà.

L'eximi escriptor farà el viatge en el tren que sortirà de Barcelona a les tres de la tarde i arriba a Sabadell a les 3'50, tren que és el més apropòsit per a ésser utilitzat per les moltes persones que des de nostra capital se proposen traslladar-se a l'industriosa ciutat del Vallés. Com a diumenge, els excursionistes podran beneficiar de l'aventatge de la rebaixa de preu.

Acabada la representació hi hauràn varis trens pel retorn. Tot està previst i combinat. Els organitzadors ne saben un niu i no han oblidat ni el més petit detall.

L'ajuntament de Sabadell i la comissió de festes d'aquella ciutat, en llur desig de oferir al públic les millors facilitats, han dictat les ordres oportunes pel servei de vigilancia, transport en carruatge dels excursionistes que ho desitgin, col·locació d'automòvils i cotxes en un *garage* ad-hoc, etc.

DESPEDINT ALS FORASTERS

—Ja ho saben, nosaltres... al tanto!

No cal dir que'ls ensaigs de l'obra, sota la direcció de l'Enric Borràs, han sigut nombrosíssims.

No'ls parlem de lo que serà el decorat d'en Moragas i Alarma, perquè el bocet que està exposat al kiosc de localitats de la Rambla, ja sabem que ha agradat a tots els llegidors de LA ESQUELLA, persones de bon gust.

Aixís, doncs, fins el diumenge a Sabadell! Entesos!

Sembla que l'Enric Borràs ha vingut treballador. No para ni un moment. Representacions aquí i allà, demà intervé a una vetllada a la «Asociació Montero», diumenge *Terra Baixa* a Sabadell...

I com si això no fos prou, està organitzant la temporada que a l'hivern ha de realitzar a Novetats. Es company d'ell en tan enlairada i noble empresa l'il·lustre autor dramàtic castellà G. Martínez Sierra, que fa pocs dies arribà a Barcelona. En Martínez Sierra, que sempre, en la seva vida literaria ha demostrat amor per les coses de Catalunya—i d'això pot-ser un altre dia en parlarem més extensament—porta per a la

vinenta temporada a Novetats, molts i molt artístics i desinteressats projectes.

Se faràn representacions d'obres clàssiques amb il·lustracions musicals, espectacles d'una completa novetat i un criteri artístic absolut serà norma de la temporada. Per ara, no podem dir res més.

FARFA

Diumenge hi hagué el partit de *foot-ball*, final de la temporada oficial de la «F. C. C. F.»

Val a dir que la temporada ja hauria d'haver-se acabat fa un mes, perque amb aquestes calors els jogadors súen el kilo i seria millor que'ls deixessin anar a pendre banys.

Però en fi, el cas és que diumenge s'acabà la temporada i amb la temporada els partits, amb un entre dos equips de jogadors de varis clubs barrejats, els uns lluint la samarreta blanca i els altres la de les quatre barres. Nosaltres desseguit fòrem partidaris d'aquests darrers per patriotisme i per altres coses que'ns callem.

El partit fou *soso* com ell sol, dominant en la primera part els de les quatre barres i en la segona els blancs. Resultat: 4 goals a 3 a favor de les quatre barres i... tots contents, menys el públic que esperava un partit un xic més animat. L'amic Boronat fent de *referé* no ens acabà de fer el pès.

Entre la primera i segona parts hi hagué el repartiment de premis de la Federació de *tres temporades seguides!*, car des de 1912 que no s'havien donat pel poderós motiu de que mancaven les *peles* i ja és sabut que sense *peles* no hi han *medalles*. Hi hagué, doncs, premis per a tot-hom i, fins la temporada vinenta!

Girem, doncs, full i anem a la part de la marina. Regates encara entre els iats serie *Hispania* del «Marítim» i del «Club de Mar». Era la sisena prova i encara en manquen. Guanyà el *Araucana* del «Club de Mar». Això respecte a la vela. Del rem hem de dir allò de *nada de particular*.

En canvi, els de la natació ens van resultant uns trunfos. Els senyors Arnau i Gil tornaren a fer el trajecte del port diumenge al matí, des de la boia lluminosa al recó de davant la plaça d'Antonio López.

Els acompanyaren en el séu trajecte triomfal varies embarcacions de diversos clubs, varis nedadors i fins la campiona parisenca Mme. Garnier. El recorregut fou fet en: una hora, 40 minuts, 33 segons per l'Arnau i una hora, 41 minuts, 5 segons per en Gil.

Ahir vespre s'havien de pegar quatre cops de puny als nassos, vull dir que havia d'haver-hi un *match* de boxa al «Iris Park», entre el francès Frank Hoche i l'anglès Frank Crozier.

Al escriure aquestes ratlles, no sabem encara què serà del respectable físic dels dos combatents, emperò suposem que, com sempre en Hoche haurà donat bella mostra de que és un dels boxejadors més terribles, entre els *amateurs*.

I els altres boxejadors que completen la festa, entre els quals n'hi ha un que's diu Stanley i que no sabem tingui res que veure amb el cèlebre explorador d'Àfrica, també hauràn complert bé fent les *delícies* del respectable públic aficionat an aquestes festes.

Ens adelantem a dir que tot anirà bé, perque, com que se han donat a fer aquestes coses els dijous, si ho deixem per a la setmana entrant serà cosa rescalfada i els plats rescalfats sempre seràn dolents.

Perdonin, doncs, els simpàtics pugilistes, siguin pesos mosca o pesos gall o pesos d'algun altra bestiola, i procurin *pegarse* algun diumenge al matí, per exemple, que tots hi guanyarem, sobre tot en llum i claretat.

HIP

Les salves de Montjuic.
Dissabte, perque era Santa Cristina, canonades.
Diumenge, perque era Sant Jaume, canonades.
Dos dies abans, perque complien els anys de no sé qui, canonades.

No se'n ha gastat poca, de pólvora, en una setmana!
Un foraster, ignorant de la nostra neutralitat, que hagués arribat per mar aquests dies, hauria pres Barcelona pels Dardanel.

—Això és Galípoli!—hauria dit.

I s'hauria equivocat de mig a mig, perque això és Xauxa.

Se diu que les societats obreres que integren el ram de construcció, estàn plenes d'indignació perque no foren convidades a la festa de Montjuic.

Caram!

Ja n'hi ha per enfadar-se, ja!

Qualsevol diria que's varen perdre una gran cosa...

Llegeixo:
«Al nuevo Alcalde, señor Martínez Domingo, le fué presentado el alto personal de las oficinas.»

L'alt personal?

Des de que's va morir el pobre Berenguer, no sabem que hagi quedat ningú de gran talla an aquella casa.

En Pich ha anunciat que durant els mesos de agost i setembre descansarà de les fatigues.

Que reposi.

Ja se'l mereix un descans, l'organitzador de la festa de Montjuic.

Per a descansar diu que seguirà varies poblacions de Catalunya.

Molt ben pensat.

Ara és l'hora. L'hora d'organitzar el programa de les festes majors.

I, després, que vingui a descansar a Barcelona.

Des de l'altre dilluns, Barcelona disfruta d'Alcalde de R. O. efectiu.

L'agraciat és el mateix que deien les males llengües: don Antoni Martínez Domingo.

Ja el coneixen, oi?

Ui, si el coneixen!

Doncs és el mateix de l'altra vegada, sinó que s'ha fet treure el pèl

Devia tenir por que li prenguessin.

Les criatures estàn d'enhonorabona.
El dia 15 d'agost s'obrirà, al Palau de Belles Arts, una fira de joguines

Vès qui li havia de dir a don Hermen Anglada, el gran pintor de coloraines, que després de passar-hi ell, al Casal de la Bellesa hi havien de fer cou-dinar!

El Casino Lliberal romanonista se trasllada al carrer de Barbarà.

Mal fet.

Al carrer de Barbarà seria més propi que hi anessin els «jóvenes bárbaros».

Els romanonistas s'han de domiciliar a Sans, que és la barriada dels esguerrats.

Els xatos del *requetè* han celebrat la festa del Sant d'en Jaumet, amb una serie d'actes tots a porta tancada.

Els que tot seguit eren al carrer i que per res se n'anaven a la muntanya, ara es tanquen en modesta sessió permanent. Pobres xatos!

Ningú ho diria que s'haguessin arribat a tornar tant *prudents*.

Els mitrats que asisstiren al Congrés litúrgic han acordat prohibir tota mena de fotografies a dintre de les esglésies.

D'ara endavant, doncs, no's permetrà als fotògrafs treure vistes en l'interior dels temples... a menys que siguin ben pagades com les dels actes matrimonials aristocràtics.

Els bisbes fan com els militars, que no deixen fotografiar res dels seus edificis.

Que's posin tranquils, i que's facin retratar... al *magnesio*.

Per fi acaba d'enllestir-se l'urinari del carrer de Salmerón. Tretze mesos que s'hi estaven fent obres.

Ja era hora!

Tretze mesos que'ns esperavem per a canviar l'aigua de les olives!

En Pich ja no és alcalde. Amb aquest tema en Dessy Martos compòn un discurs fúnebre i en Vinaixa una elegía. En Pich ja no és alcalde!

Tot arriba; fins la mort... civil. Tingui-ho en compte, pobre senyor Pich!

An aquest lo que li sab més greu és veure que ja no podrà sortir a les gacetilles.

Compadits, li hem dedicat aquesta.

Se comentava l'altre dia en una *penya* d'amics, la mala sort d'en Marsillach amb la plorada Fornarina. Se feien comentaris a la *oportunitat* d'haver-li enviat una felicitació quan ella ja era morta. I un dels amics, brillantíssim escriptor de l'esquerra, acabà dient:

—Exactament lo mateix que l'hi hauria passat an en Pere Corominas, si hagués conegut a la cupletista!

L'Angel Samblancat ha començat una campanya contra l'Exposició. El segon article se titolava: «La segunda... en los morros.» Home! Si va baixant ja sabem on toca la *cuarta!*

El gran Rigol—home de pes i de senderi—interpretà fa pocs dies amb molt èxit el paper del *Bisbe d'El Místic*, a Mataró.

Obtingué un gran èxit. Naturalment. El *Bisbe* d'en Rigol resultà de carn sense ossos.

Fa una pila de dies que els que segueixen amb interès els aconteixements de la guerra europea, estan pendents de lo que passa a Varsovia. Tot l'interés actual de la guerra, a Varsovia se concentra.

Aixís, doncs, i per a desesperació de escriptors banals, ara no pot repetir-se la frase consagrada:

La paz reina en Varsovia.

Encara n'hi ha que's queixen de l'Ajuntament. Estúpits! Poden estar segurs de que cap poble de la terra—ho senten?—cap! disfruta d'un Ajuntament com el nostre.

I si'l tinguessin no el lluirien poc, no!

L'altre dia se reuniren els nostres regidors per a acordar definitivament la reorganització dels còssos de vigilancia. La reunió fou extraordinaria perque, és lo que deien els nostres magnífics regidors, l'afer era urgent i era precís pendre una resolució o altra.

I efectivament. Després de tres hores de discursos se prengué la resolució... de no pendre resolució.

Lo dit: Cap poble de la terra!

L'amo de l'Agencia Odeón, que expendeix els célebres discs «Orfeus» per als gramofons, ens ha vingut a trobar tement el bon senyor que'l confonguin amb el Pons Vinent qui havia habitat o lo que fós a la plaça del Beato Oriol.

Consti que l'honrat comerciant no té res que veure amb el Pons.

Ah! no ho saben? ara aquest ens demana tres mil pessetes. Encara no'n te prou amb no pagar?

En un vagó de tren hi van dos únics viatgers.

De nit, en plena marxa:

El primer viatger.—Dispensi, sabria dir-me si en aquests cotxes hi ha timbres d'alarma per a demanar auxili?

El segon viatger.—No ho crec; no en sé veure cap enlloc.

El primer viatger (treient-se el revòlver).—Doncs... diners o la vida!

A tots els amables col·laboradors que voluntariament ens envien treballs artístics o literaris per a publicar, devem advertir-los que, acceptats o no aquests, en cap cas es retornen els originals.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

: COLECCION DIAMANTE :

VAN PUBLICADOS 120 TOMOS

<p>1. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escrich. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Níeva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. [Rataplán]
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Corzuelo). Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).</p> | <p>33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas intima-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fifiña.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Cavia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.</p> | <p>62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepin. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid á mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.
84. E. Antonio Flores. [Huérfañal
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Oafel). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amlols. Aire y Luz.
90. L. Garofa de Giner. Valentina.
91. E. de Amlols. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. Obras menores de Cervantes.</p> | <p>95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.
97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
104. Graella Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlé mihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.</p> |
|---|---|--|--|

Próximamente: Tomo 121 **HOJAS DE LA VIDA**, por SANTIAGO RUSIÑOL

OBRA NUEVA DE EXTRAORDINARIO ÉXITO

KULTUR

Album de caricaturas

Texto español y francés

UNA peseta

DR. BEARSON

ETERNA LUNA DE MIEL

SECRETOS DEL LECHO CONYUGAL

CARTILLA HIGIÉNICA PARA LOS

:: :: RECIÉN CASADOS :: ::

Un tomo

UNA peseta

BARÓN DE HOLBACH

DEL AMOR CONYUGAL

LOS ESPOSOS EN LA VIDA PRIVADA

:: :: SUS DEBERES :: ::

:: SUS PLACERES LEGÍTIMOS ::

Un tomo

UNA peseta

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o bé en sellos de franquèig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certíficat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EN LERROUX

—Apa, qui vol venir a passar l'istiu a França?